Outi Zacheus

6.10.2022

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 11.10.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja antaa lausunto terveydensuojelulain muuttamista ja siihen liittyviä lakeja koskevasta hallituksen esityksestä. THL esittää lausunnossaan erityisesti riskien arvioinnin ja hallinnan kokonaisuuteen sekä THL:lle esitettäviin uusiin tehtäviin liittyviä huomioita.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan unionin uudelleenlaadittu juomavesidirektiivi, jonka keskeisenä tavoitteena on talousveden terveydellisen laadun turvaaminen. Esitetyillä muutoksilla vahvistettaisiin talousveden laadun valvonnan riskiperusteisuutta tarkentamalla talousvedeksi tuotettavan raakaveden, talousvettä toimittavan laitoksen veden toimitusketjun ja rakennusten vesilaitteistojen veden laatuun vaikuttavien tekijöiden riskien arviointia ja hallintakeinoja. Ensisijaisina tiloina käytettävien rakennusten vesilaitteistojen riskien arvioinnissa ja hallinnassa kiinnitettäisiin huomiota erityisesti *Legionella*-bakteerin esiintymiseen ja torjuntaan. Juomavesidirektiivin mukaan ensisijaisiksi tiloiksi katsottaisiin suuret erityisesti julkiseen käyttöön tarkoitetut tilat, joissa monet henkilöt voivat altistua veteen liittyville riskeille. Esityksessä tällaisiksi tiloiksi on tunnistettu mm. sairaalat, hotellit, kylpylät ja uimahallit.

THL pitää hallituksen esitystä perusteltuna ja katsoo, että se vastaa hyvin THL:n näkemyksiä keinoista edistää vesiturvallisuutta Suomessa.

Talousveden tuotantoketjun riskienhallinta

THL katsoo, että talousveden koko tuotantoketjun eli raakaveden muodostumisalueelta veden käyttäjän hanaan saakka ulottuva riskinarvioinnin ja riskienhallinnan kokonaisuus edistää talousveden terveydellistä laatua. Riskiperusteisuudella voidaan vähentää talousveden laatuun liittyviä häiriötilanteita, kuten talousveden saastumistilanteita ja vesivälitteisiä epidemioita, kun talousveden laatua uhkaavat vaarat tunnistetaan ja niihin liittyvät riskit arvioidaan, riskien hallintakeinot määritetään ja hallintakeinojen toimivuutta seurataan ja uudelleenarvioidaan. Riskinarviointiin pohjautuva talousveden laadun viranomaisvalvonta täydentää hallinnan kokonaisuutta, kun talousveden laadun seuranta voidaan kohdentaa kunkin vedenjakelualueen kannalta olennaisiin muuttujiin.

Rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinta

Rakennusten vesilaitteistojen riskien arviointi sekä siihen pohjautuva rakennusten vesilaitteistojen talousveden ja lämpimän käyttöveden Legionella-bakteerin seuranta sekä tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, jonka avulla voidaan vähentää veden käyttäjien altistumista Legionella-bakteerille ja edelleen bakteerin aiheuttamia infektioita. Ikääntyneet tai sairaat ihmiset ovat kaikkein altteimpia legionellan aiheuttamille infektioille.

Outi Zacheus

6.10.2022

THL:lle esitetyt uudet tehtävät ja niiden resurssointi

THL:lle ehdotetaan uusia tehtäviä, joita olisivat EU:n toimielimille raportointiin liittyvien tietokokonaisuuksien laatiminen sekä rakennusten vesilaitteistojen riskien arviointiin ja hallintaan, erityisesti Legionella-bakteerin esiintymiseen ja torjuntaan, liittyviä asiantuntijatehtäviä. Näiden uusien tehtävien hoitamiseen THL:lle esitetään valtion talousarvioesitykseen pysyvänä lisäresurssina kahta henkilötyövuotta (2 htv), mitä lisäystä THL pitää tarpeellisena uusien tehtävien hoitamiseksi.

Paikkatietoon sidottujen tietokokonaisuuksien laatiminen olisi laaja kokonaisuus, joka kattaisi kaikki sellaiset vedenjakelualueet, joille talousvettä toimitetaan vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin. Tällaisia vedenjakelualueita on Suomessa noin 1 400. Juomavesidirektiivin edellyttämät tietokokonaisuudet käsittäisivät vedenjakelualueisiin sidottujen tietojen lisäksi rakennusten vesilaitteistojen riskienhallintaan liittyviä tietoja.

Rakennusten vesilaitteistojen *Legionella*-bakteeriin liittyvät asiantuntijatehtävät käsittäisivät mm. neuvontaa ja ohjausta, mitä legionellan aiheuttamien infektioiden syiden ymmärtäminen ja hallitseminen sekä juomavesidirektiivin edellyttämien rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointia ja seurantavelvoitteita koskevat tiukentuvat vaatimukset edellyttävät.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Otto Helve